

บทที่ 1 บทนำ

ปัจจุบันความต้องการเดินทางของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมการพัฒนาการให้บริการของระบบขนส่งมวลชนควบคู่ไปกับระบบขนส่งมวลชนอื่นๆ เพื่อให้ประชาชนส่วนใหญ่มีทางเลือกและครอบคลุมพื้นที่ให้บริการมากที่สุด

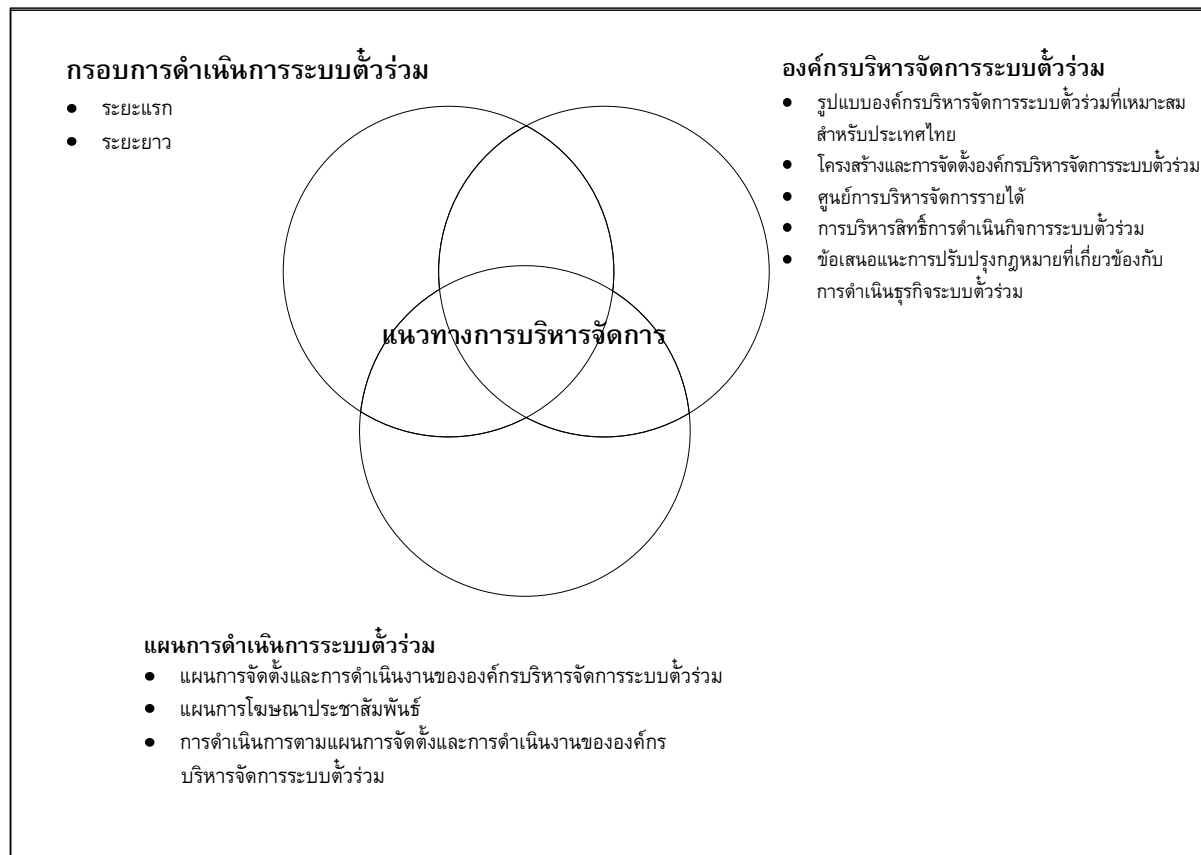
การดำเนินการระบบตัวร่วม การจัดตั้งและการจัดการศูนย์การบริหารจัดการรายได้ (Central Clearing House: CCH) สำหรับการใช้บริการระบบขนส่งมวลชน เป็นปัจจัยหลักที่จะช่วยพัฒนาการให้บริการของระบบขนส่งมวลชนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนหันมาใช้บริการระบบขนส่งมวลชนเพิ่มขึ้นด้วย เนื่องจากการสร้างความพึงพอใจและความสะดวกในการให้บริการกับประชาชน

ทั้งนี้ การใช้ระบบตัวร่วม การจัดตั้งและการจัดการศูนย์การบริหารจัดการรายได้ สำหรับการเดินทางในทุกๆ ระบบขนส่งมวลชนนั้นสามารถช่วยลดปัญหาสภาพจราจรติดขัดในช่วงเวลาเร่งด่วนได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทั้งยังมีผลประโยชน์อื่นๆ อีก เช่น เพิ่มประสิทธิภาพในการจำหน่ายตั๋วโดยสาร การจัดเก็บรายได้ การรวบรวมข้อมูลการเดินทาง ลดเวลาการชำระค่าโดยสารด้วยเงินสด และลดภาระของประชาชนในการซื้อตั๋วโดยสารของผู้ประกอบการแต่ละราย รวมทั้งลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มรายได้ของผู้ประกอบการแต่ละราย เป็นต้น

สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจรเห็นถึงประโยชน์สาธารณะอันเกิดจากการพัฒนาการเดินทางด้วยระบบขนส่งมวลชนให้มีประสิทธิภาพและทัดเทียมกับนานาชาติ โดยการนำระบบตัวร่วมมาประยุกต์ใช้ จึงได้วางจ้างที่ปรึกษาศึกษาโครงการการใช้ระบบตัวร่วมเพื่อส่งเสริมการเดินทางด้วยระบบขนส่งมวลชนและการจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการรายได้ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการ/ รูปแบบ/ กรอบ/ แผนการดำเนินการระบบตัวร่วม การจัดตั้งและการบริหารจัดการศูนย์การบริหารจัดการรายได้ที่เป็นรูปธรรม สำหรับการใช้ในภาพรวมของระบบขนส่งมวลชนทุกระบบในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลในระยะแรกและระยะยาว นำเสนอมาตรฐานและโครงสร้างของตั๋วโดยสารที่จะนำมาใช้ในระบบตัวร่วม รวมทั้งมาตรฐานและคุณลักษณะทางเทคนิค (Technical Specifications) ของระบบจัดเก็บรายได้ (Front-End Applications) และระบบจัดการรายได้ (Back-End Applications) ตลอดจนการจัดเตรียมมาตรฐานและคุณลักษณะทางเทคนิคของเอกสาร Interfaced Document และ Interfaced Protocol เพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการส่งถ่ายข้อมูลอย่างปลอดภัยระหว่างระบบศูนย์การบริหารจัดการรายได้และระบบจัดการรายได้ (Back-End Applications)

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการจัดตั้งองค์การบริหารจัดการระบบตัวร่วมในประเทศไทยนั้น เป็นเรื่องที่ยังไม่เคยดำเนินการมาก่อน จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดกรอบการดำเนินการในภาพรวมให้ชัดเจน นอกจากนี้ยังต้องการการวางแผนงานในแต่ละขั้นตอนอย่างเป็นระบบและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และที่สำคัญต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในฐานะผู้กำกับดูแล กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงาน อีกทั้งยังเป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ประสานงานให้การจัดตั้งประสบผลสำเร็จได้ รวมทั้งต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการขนส่งที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้แน่ใจว่าระบบตัวร่วมที่จะนำมาใช้นั้นมีความสอดคล้องกับระบบขนส่งมวลชนอื่นๆ

ทั้งนี้ การดำเนินการจัดตั้งองค์การบริหารจัดการระบบตัวร่วมมีสาระสำคัญ (รูปที่ 1-1) ดังนี้

ที่มา: คณะที่ปรึกษา

รูปที่ 1-1 แนวทางการบริหารจัดการ

ในรายงานฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ การนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการ/รูปแบบการดำเนินการระบบตัวร่วม การจัดตั้งและการจัดการองค์การบริหารจัดการระบบตัวร่วมและศูนย์การบริหารจัดการรายได้ที่เป็นรูปธรรมสำหรับการนำไปใช้ในระบบขนส่งมวลชนทุกระบบในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งประกอบด้วย

- (1) กรอบการดำเนินการระบบตัวร่วมทั้งในระยะแรกและระยะยาว รวมถึงการกำหนดขอบเขตของบทบาทและหน้าที่ของผู้ดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในระบบ ตลอดจนแนวทางการดำเนินการแต่ละระยะ
- (2) องค์การบริหารจัดการระบบตัวร่วม โดยเฉพาะการวิเคราะห์รูปแบบและโครงสร้างบริหารงานขององค์การบริหารจัดการระบบตัวร่วมและศูนย์การบริหารจัดการรายได้ที่เหมาะสม ซึ่งจะนำไปใช้ริเริ่มดำเนินการใช้ระบบตัวร่วมและการจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการรายได้ให้สัมฤทธิ์ผลและประสบความสำเร็จได้ ตลอดจนการศึกษารูปแบบการบริหารสิทธิ์การดำเนินการกิจการตัวร่วม ซึ่งถือเป็นส่วนที่สำคัญส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการดำเนินงานดังกล่าว รวมทั้งข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินการระบบตัวร่วมมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมากยิ่งขึ้น
- (3) แผนการดำเนินการระบบตัวร่วม จะมีส่วนทำให้การริเริ่มดำเนินการระบบตัวร่วมในประเทศไทยมีโอกาสประสบความสำเร็จมากขึ้น ซึ่งควรเตรียมการวางแผนรองรับไว้อย่างน้อย 3 ส่วน ได้แก่ (i) แผนการจัดตั้งและการดำเนินงานขององค์การบริหารจัดการระบบตัวร่วม (ii) แผนการโฆษณาประชาสัมพันธ์ และ (iii) การดำเนินการตามแผนการจัดตั้งและการดำเนินงานขององค์การบริหารจัดการระบบตัวร่วม